

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Compendivm Concertationis, Hvivs Secvli Sapientivm Ac Theologorum, super erroribus moderni temporis

Bundere, Jan van den

Venetijs, 1548

De missæ sacrificio, ti. 22

urn:nbn:de:hbz:466:1-36077

TITVLVS XXII. 146

qui ambigat: laicis uerò sub altera an sub utraq; specie dan-
da foret Eucharistia, nusquam à christo definitum, aut præ-
ceptū cõperies. Quod itaq; ecclesia de ea cõmunionem pro
temporum uarietate rationabiliter ordinauit, seruandū est,
ut habet concilium Basilien. sessione. 30. Et constantien. con-
cilium, sessione. 13. corroborat illam consuetudinem sumen-
di eucharistiam pro laicis sub specie panis duntaxat, hacte-
nus obseruatam. Dimissi tamen fuerant Bohemi in sua con-
suetudine. Dicit præterea Aug. ad Casulanum presbyterū,
& recitatur dist. 11. cap. in his. In his rebus, de quibus nihil
certi statuit diuina scriptura: mos populi Dei, & instituta
maiorum pro lege tenenda sunt. Et sicut præuaricatores di-
uinarum legum: ita contemptores ecclesiasticarum consue-
tudinum coercēdi sunt: Malè itaq; Martinus Lutherus tam
rationabilem, tam diutinam sub altera specie cõmunicandi
consuetudinem abolere conatus est, cupiēs introducere mo-
rem sub utraq; specie communicandi periculosum.

DE MISSAE SACRIFICIO.

TITVLVS XXII.

ARTICVLVS I.

Missas nō abolemus, sicuti falso accusamur. RHET.
Nam singulis diebus dominicis & festis,
apud nos celebratur cum summa reueren-
tia. Seruantur & usitatae cæremoniae ferè omnes,
præterquā quòd latinis cantionibus admiscemus
alicubi materna, quæ addita sunt ad docēdum po-
pulum, & ad quosdam excitandum ad timorem
Dei, & fidem, & orationem. Assueuit populus ut
una utantur sacramento, siqui idonei et explorati

DE MISSAE SACRIFICIO
inuenientur. Nam in Græcis parochiis ne hodie
quidē sunt priuatæ missæ, sed fit una publica mis-
sa, idēq; tantum dominicis diebus, & festis. In mo-
nasteriis fit quotidie missa, sed tantū publica. Hæc
sunt uestigia ueterū: neq; ante Gregoriū mentio-
nem faciunt scriptores priuararum missarum.

THEO. Missas probas, & recte. Nam ut ex synodo sexta habetur,
& recitatur ca. iacobus. de consecra. distinc. 1. iacobus
frater domini secundum carnem qui primū credita est Hie-
rosolymitana ecclesia, & Basilius cesariens. episcopus
diderunt nobis missæ celebrationem. Glos. Ordinem
celebrandæ tradiderūt & alij ad decorem plura addiderunt.
Meminit namq; Missæ Ignatius diui Ioannis euangelistæ
discipulus, episto. 5. ad Smirnen. dicens: Non licet sine episco-
po, neq; offerre, neq; sacrificium imolare, neq; Missas cele-
brare. Cum quanta uerò solennitate peragebatur Missa
primitiua ecclesia legat Dionysius in lib. eccle. Hierar. cap.
par. 3. qui nosse desyderat. Probas (inquam) missas, sed pe-
lennes, sed raras: Priuatas uerò, aut frequenter iteratas
damnas. Si bona est Missa: quomodo, quia frequenter itera-
ta, deterior efficitur? An ideo perdicum aut phasianorū de-
terior sit cibus, quia in mensis nobilium duntaxat frequen-
tior? Dicit enim Hieronymus, contra Vigilant. epistola de
cima, parte prima. Quod semel fecisse bonum est, non potest
malū esse, si frequenter fiat aut si aliqua culpa uitāda est, non
ex eo quod sepe, sed ex eo quod fit, culpabile est. Est enim
Missæ peccatorum confessio: quia etiam iustus in principio
accusator est sui: diuina subnectitur laus: fiunt orationes
pro populo. Est & populi euangelica eruditio: fidei audien-
tur confessio. In presentia corporis christi, est Dei fructio.

et archanorum cordis coram Deo patefactio, supplexque
 diuini imploratio. Sunt et ceremonie, hoies ad deuotionem
 prouocantes. Et in gratiarum actione finem accipit missa.

Quid horum reprehensione dignum, si frequenter iteretur? **Psalmus.**

Septies in die laudem dixi tibi domine, ait regius propheta:

Et constringere cupis populum, ut semel per singulas hebdo-

mas Deo laudes afferat. Quid quaeso erit criminis, si po-

pulorum aliqui hac uel illa sibi opportuna hora conueniant, ut

peccatorum suorum precetur ueniam, actus suos a deo disponi flagi-

tent, aut Deum laudent? quae missam audiētes agere consueuerunt.

Præterea ait Ambrosius in episto. ad Hebr. et recitatur de

consecra. dist. 2. cap. In christo. In christo semel oblata est ho-

stia, ad salutem sempiternam potes. Quid ergo nos, nonne

per singulos dies offerimus? sed ad recordationem mortis

eius: et una est hostia, non multae. Et ibidem, cap. semel: Ait

Augu. Semel imolatus est in semetipso christus, et tamen

quotidie imolatur in sacramento. Ecce Ambrosius et Au-

gustinus uetustiores Gregorio, dicunt quotidie immolatam

hostiam: et per consequens missam peractam. Dicit quoque

Pascasius papa, ut habetur ibidem ca. iteratur. Iteratur quoti-

die haec oblatio, licet christus semel passus in carne, per unam

eandemque mortis passionem semel saluauerit mundum, quia

quotidie peccamus, saltim peccatis, sine quibus mortalis in-

firmitas uiuere non potest. Et ideo quia quotidie labimur:

quotidie christus mystice pro nobis immolatur, et passio

christi in mysterio traditur: ut qui semel moriendo mortem

uicerat: quotidie recidua delictorum, per haec sacramenta

corporis et sanguinis peccata relaxaret. Dicitur namque in

actibus apostolorum, quod erant perseverantes in orationi-

bus discipuli, et quotidiana comunione fractionis panis.

DE MISSAE SACRIFICIO

De qua frequentia & Aug. in lib. de eccle. dogma. cap. 31.
 Quotidie eucharistiae cōmunionē accipere, nec laudo, nec
 uitupero, omnibus tamen dominicis diebus cōmunicādum
 hortor, ut habetur de consecr. dist. 2. ca. quotidie. Et tu nos
 transferre ad mortem Græcorum conaris, ut semel dunta-
 xat in hebdomada, & publica fiat missa. Qui mos, utrum
 seruetur apud Græcos ignoro, nec dictis tuis facile credo,
 qui frequenter minus uera pro ueris asseris. Verum sit
 fuerit hic mos apud Græcos: non sunt ipsi regula nobis imi-
 tāda: cū omnes ferme hæreses, multaq; schismata ex græcis
 prodijisse constet. Ipsi etiam græci fidem suam à Romana
 de probandam, uel reprobandam miserunt, ut infra uide-
 titu. 31. arti. 16. Nunquam uerò Romana sedes fidem suam
 examinandam, uel corroborandam misit ad græcos. Hier.
 etiam, & Rufinus disceptantes de fide, confessionem suam
 dei miserunt per Romanum pontificem definiendam, non
 per græcos. Articulus 2.

RHET.

Hodie ubi affuerint sacris, & his corpore exi-
 buerint reuerētiam, demurmurari que suas pre-
 culas, functos se omni religione & cultu Dei arbi-
 trantur, ad sua hinc anxia studia reuertuntur, im-
 petrasse se rati, Deum tunc oīa mala auersurū, da-
 turumq; optatum rerum quarūlibet succellum.

THEO.

Si minus certē agant hoīes, non hoc præstat quod Missæ
 affuerint. Non carpas his notis Missæ auditionem. Si
 praua sunt aliquorum studia, in melius reformatur. Qui
 enim in persuadendo præ cæteris ualet Erasmus, ut aliquo-
 rum degenerem morem taxauit: debuit subiecisse quid sub
 Missa faciendum foret, docerēq; ut qui Missæ affuerint, ut
 niam suorum precentur peccaminum, optent à futuris præ-

feruari malis: actus suos à domino exorent gubernari, di-
scantq; Deo frui, atq; beneficiorũ Dei non esse ingrati. Hic
finis est celebrationis, atq; auditionis missæ. Hæc oportuit
magis persuasisse, quàm ppter aliquorũ ignauiam à missæ
ritu, uel auditu retraxisse. Piorum etiam preces, preclarũ
demurmurationem præter decorem nominauit. Siqui pre-
culas demurmurant: erudiri debuerant, ut pias preces nos-
sent effundere. Sed ludere semp magis placuit Erasmo (ne
dicam taxare) quàm erudire.

Articulus 3.

Nonne propter quæstum dicitis missam sacri-
ficium, ex opere operato conferre gratiam, uale-
re uiuis & defunctis ad remissionem uenialium &
mortalium, ad relaxationem culpæ, & pœnæ. Qd
nos negamus. Quia impossibile est consequi re-
missionem peccatorum, propter opus nostrum,
ex opere operato sed fide.

RHET.

Mira p̄fers, sed apud theologos sub hac tua forma, aut
in tua sn̄a, non memini me hæc legisse. Porrò particulatim
hæc discutiamus. Dicis. n. Missam appellatam sacrificiũ
propter quæstũ. Odio clericorũ hallucinatus, eorum susten-
tationem quæstum censes immemor sententiæ domini dicẽ-
tis. Dignus est operarius mercede sua. Siquis non recepe-
rit uos, etiã puluerẽ de pedibus uestris excutite in testimo-
niũ illis. Amẽ dico uobis, tolerabilius erit terræ Sodomorũ
& Gomorreorũ, quã illi ciuitati. Et Paulus ait Corin-
thijs: Quis militat suis stipendijs unquã? Scriptum est: Nõ
alligabis os boui trituranti, &c. Vt habes supra, titu. deci-
monono, ar. 1.

THEO.

Marc. 10.

Luce. 10.

1. cor. 9.

Articulus 4.

Ministris ecclesiæ debitam non negamus su-
stentationem, Sed ob quæstũ dicimus Missam sa-

RHET.

DE MISSAE SACRIFICIO

crificij nomen adeptā. Sicut enim cultus diuorū
& Missæ hoc amplius lucrosæ sunt: quia his non
diuorum modò, sed & ipsius domini nostri Iesu
Christi, et omniū sanctorū merita simul afferuntur.

THEO.

Missam esse sacrificium, nō quæstuariorum sacerdotū
sed sanctissimorum patrū sententia est. Ait enim Martinus
Papa & martyr in concilio generali, et recitatur de corpore
distinct. 2. capi. Non oportet. Non oportet aliquid in sacra-
mento, præter uinū et aquam, et panem, quæ in typo Chri-
sti benedicuntur, offerri. Quia dum in cruce Christus pene-
deret, & de corpore eius sanguis effluxit et aqua. Hæc
unum sunt in Christo Iesu: hæc hostia & oblatio Dei
odorem suauitatis. Hunc fortassis inter quæstuarios sacer-
dotes numerabis, quia papa, cuius et autoritatē et sāctio-
nes semper niteris eneruare. Vel Augustinum audias in En-
chiridio dicentem, quemadmodū recitatur. 13. questione. 2.
cap. Tēpus. Neque negandum est defunctorum animas
pietate, suorū uiuentium releuari, cum pro illis sacrificium
mediatoris offertur. Et rursus eūdem, ut habetur de corpore
distinct. 2. capi. Semel. Semel immolatus est in semetipso Chri-
stus, & tamen quotidie imolatur in sacramento. Et Ambrosius
ait, ut dicitur ibidem cap. in christo. In christo semel oblata
est hostia, ad salutem sempiternam potens. Quid ergo nos
nōne per singulos dies offerimus? Sed ad recordationem
mortis eius: et una est hostia, nō multæ. Quomodo est una
& non multæ? Quia semel oblatus est christus, Hoc autem
sacrificium exemplū est illius. id ipsum, et semper id ipsum:
proinde hoc idem est sacrificium. Et paulò post. Ipsam of-
ferimus etiam nūc, quæ tunc oblata est. consumi nō potest,
quod nos facimus, in commemorationē fit eius quod factū

est. Hoc enim facite, ait, in meam commemorationē. Dicit etiam Augustinus lib. 2. questionū euangeliorum. q. 33. Vitulus ille quem pater occidit filio reuertenti, in corpore et sanguine dominico offertur patri, & pascit totā domum. Quid uerò Greg. Magnus dixerit, non pigeat audire, quē admodū recensetur, ca. aīe. 13. q. 2. Aīe defunctorū quatuor modis soluūtur, aut oblationibus sacerdotū, aut precibus scōrū, aut charorū eleemosynis, aut ieiunio cognatorū.

Hi et sequētes missam sacrificiū uocāt. Greg. 4. dial. ca. 58. Fulgenius lib. 2. Monimū, circa principiū. Leo papa. 1. in epistola ad Dioscorū scilicet nona. Aug. 10. de ciuit. ca. 20. Ambr. de offi. lib. 1. ca. 48. Chrys. de proditiōe Iudae. In cōcilio Ephesino. In concilio Toletano. 12. ca. 5. Cartha. 3. cap. 24. & Lateranen. ut habetur de summa Trinitate. ca. Firmiter. Si hoc quæstuarios censes nō refugio cum eis contumelie nota per te taxari.

Artculus. 5.

Nō ignoramus Missam à patribus sacrificium appellari. Sed hi nolunt ipsam ex opere operato conferre gratiam, uel applicari alicuī ad remissionē, peccatorum. Vbi enim leguntur apud patres huiuscemodi portēta uerborū: magis autem eam esse uolunt hostiam in gratiarum actionem, quā in peccatorum remissionem.

Sacrificiū rectē à patribus missa appellari nō potuisset, nisi etiam esset. Nec inficior Missam sacrificium esse gratiarum actionis, cum dominus dixerit. Hoc facite in meā commemorationem. Dicit etiā Chrysost. hom. 26. in Matth. Eucharistia gratiarum actio nuncupatur. Sed & reconciliatiuum, & expiatiuum sacrificium esse, negare nō poteris: si dicta doctissimorū pariter, & sanctissimorum pa-

RHET.

THEO.

DE MISSAE SACRIFICIO

trū articulo præcedēti recitata pensitaueris, nouerisq; eadē
hostiā esset, quæ nunc ī altari per manus sacerdotis, et olim
in ara crucis immolata est. Fuit enim illud sacrificium rea-
conciliatiuum, & expiatiuū: ergo & istud. Art.

RHET. Contumelia est euāgelij, sentire quod cærem-
nia ex opere operato sine fide sit sacrificiū recon-
cilians nos Deo, & pro peccatis satisfaciens.

THEO. Bone Deus quis unquā theologorum uel somnauit ce-
remoniam ex opere operato sine fide recōciliare sibi Deū
Sed more tuo quicquid ī buccam uenerit, effrons profer,
ut calumniā struere uidearis. Opus operatum Missæ non
ceremoniam ipsam humanā dicimus: sed ipsam filij Dei
immolationē. Profectō à tuis: magis autē à ueritate distat.
Dicit nāque tuus Bucherus. Missa ex opere operato, id est
ex eo quod institutū domini est id quod geritur, nō ex ope-
re operātis, hoc est, ex merito ministri, prodest: Sed his qui
in illa communicāt per fidem, & charitatem. Ex uirtute
enim christi hoc sacrificium salutiferū est non ex ministrorū
meritis. Ex tuis itaque doceris modō uelis, opus ope-
ratum Missæ non ceremoniam esse: sed institutū diuinum,
ipsamq; Missam ex opere operato & sacrificium esse, &
salutiferum: non tamen sine fide & charitate. In quo maxī-
mē fides relucet, quia memoria passionis est christi.

JOH. III. Ex his constat illationem tuam falsam esse, in qua dic-
cis. Horribilis ergo oratio est tantundem tribuere operi sa-
cerdotis, quā morti Christi. Nā cum dicimus hoc sacrifi-
cium uel dare gratiam, uel ad remissionem peccatorum ap-
plicari: non hoc ītelligitur de opere sacerdotis, sed de ip-
sij Dei immolatione. Neque enim te ignorare aestimo
passionem christi in quātum erat opus humanū, crucifige-

tium manibus patratum, offensiuum fuisse diuinæ clemencie. Si aliquando offenderat Deum homicidiū Abel, quod Cayn patrauerat: quantum displicuit Deo patri deicidium unigeniti filij sui? Veruntamen in quantum filius Dei illam pro nobis spontaneè pertulit passionem, holocaustum fuit Deo quàm gratisimū in reconciliationē generis humani.

Pari modo cū sacrificus offert Deo patri filium suum in memoriam illius spontanei sacrificij, olim pro nobis reconciliandis in ara crucis oblatis: acceptū est Deo holocaustū.

Quamobrē in symbolo Ephesino (ut recitatur de consecratione. 2. cap. Necessarye) dicitur sacrificium incruentū, hoc est, non in specie cruoris. Quòd uerò ex parte sacerdotis est, non est peccatorū reconciliatiuum, aut expiatiuum: nisi per modum suffragij, & quantū ualeat eius oratio. Quòd uerò instituti est diuini, cōfert gratiam, peccatorum remissionem, pœnarūque expiationē. Neque hoc est actus humanus: sed diuina operatio. Si enim presumis dicere quòd fides efficit remissionē peccatorum, quæ est actus merè humanus, quare oblatio filij Dei in conspectu pijsimi patris, hoc non poterit efficere, quæ est institutū diuinū: & precipue ipsi sumentis est, cū dicat Saluator. Hic est panis Ioan. 6. qui de cœlo descēdit, & dat uitā mūdo? Et iterū: Qui manducat ex hoc pane: uiuet in æternū. Paulus quoq; dicit. Oīs Hebræ. 5. pōtifex ex hoībus assumptus pro hoībus cōstituitur, ut offerat dona & sacrificia pro peccatis, inter quæ, hoc potissimū est sacrificiū. Dicit quoq; Alexander. s. à beato Petro, Papa et martyr ī suo decreto. In sacramētorū oblationibus quæ inter Missarū solennia dño offeruntur, passio dñi miscenda est, ut eius (cuius corpus & sanguis conficitur) passio celebretur. Crimina enim atque peccata, oblatiis his do-

ri autem ratione id efficit eucharistia, quæ salutis actorem
 continet, dicente domino. Siquis manducauerit ex hoc pa-
 ne uiuet in æternum. Et rursus: Panis uerus est qui de cælo
 descendit, & dat uitam mundo. Si baptismum conferre gra-
 tiam non pugnat cum iustitia fidei: neq; repugnabit eidẽ, si
 Missam aut eucharistiam id efficere dixerimus.

Cum uerò subiūgis, Missam applicatam alijs mereri re-
 missionem culpæ uel pœnæ, derogare gratiæ passionis chri-
 sti: dicimus quòd missa directè in quantum est sacramentum
 prodest sumentis ad culpæ uel pœnæ remissionem. Ei uerò
 cui applicatur, per modum suffragij, seu sacrificij. Si enim
 Moyses ueniã obtinuit Israelitico populo idolatria sese in-
 quinãti: Si Aaron cũ desuisset plaga in populum stans in-
 ter mortuos & uiuẽtes, offerẽs in thuribulo incensum, dñm
 deprecans, placauit, & plaga cessauit: quid sacerdos noui
 testamenti offerens filium Dei in cõspectu pijsimi patris,
 in memoriã illius gratissimi sacrificij, aliqñ in ara crucis,
 oblatis orans cum populo nõ poterit impetrare? Nec enim
 lex gratiæ inferior est quacunq; alia lege. In lege quippe na-
 turæ, in lege ueteri Mosaica, semp̃ fuere sacrificia pro pec-
 catis: quò ergo lex nostra, quæ est gratiæ, tali sacrificio pri-
 uari poterit? Neque nostra sña detrahimus gloriæ passio-
 nis christi, sed eã cõmendamus, cuius uirtute oẽm suã effica-
 ciã habet Missæ sacrificiũ: cuius est et cõmemoratio et gra-
 tiarũ actio, & in eo imolatur ipse christus. Artic. 8.

Sic obijcit Lutherus: in cœna Christus se non
 obtulit, sed in cruce: Ergo ista oblatio non est sa-
 crificium, quæ fit in memoriã illius cœnæ. Præ-
 terea una oblatione eam consummauit in æter-
 num, ut docet Apostolus ad Hebræos. 7. & 9.

DE MISSAE SACRIFICIO

Ergo ista non est hostia.

THEO. Dicimus ad primū, quòd istud sacramentū tam coena,
quàm illius in cruce oblationis est rememoratiuū: & ideo
sicut illa, ita & ista oblatio est sacrificiū, ut suprā arti. 4.

Ad secundum argumentū dicimus quòd christus sem-
duntaxat sensibiliter oblatus est in ara crucis, suum sangui-
nem pro nobis fundens, & offerens: & illa oblatio sufficit
pro humani generis redēptione. Est & alia delicatior, qua
nullum habet angustiae aut doloris rigorem, quam obrem
uocatur in symbolo Ephesino, & à Gregorio Nazianze-
no in carminibus quae ad episcopos scripsit, In cruetabla-
tio, quam offert sacerdos in memoriam illius primae obla-
tionis in cruce. Ibi enim christus mortuus est. Hic illius sit
memoria. Et unam diximus ex authoritatibus art. 4. allega-
tis esse hostiam hanc & illam: quia unus offertur christus
Deo patri. Articulus 9.

RHET. Graecus canon non applicat oblationem hanc,
tanquam satisfactionem pro mortuis.

THEO. Dixisti aliquando, non negamus orationē pro mortuis,
sed applicationē coenae pro mortuis. Si orare licet pro mor-
tuis, quare non & coenam offerre licebit, cum eam etiam
sacrificium esse docuerimus? Quod enim oratio uerbo, hoc
coena praestat opere. Dices fortassis. Fiat coena quemadmo-
dum & oratio in gratiarum actionem: non in peccatorum
expiationem. Audi Chrysostomum tibi respondentem, &
ipsum Graecum homil. 96. ad populum Antiochenum. Nō
temerē (inquit) ab Apostolis haec sancita fuerunt, ut in tre-
mendis mysterijs, defunctorū agatur cōmemoratio. Sciunt
enim illis inde multum contingere lucrum, utilitatem multa-
tam. Dionysium Graecorum gemmam pariter auscultat.

cap. ecclesia. Hierar. sic inquentem. Venerandus antistes
 precem sacram super mortuum peragit: Precaturque ora-
 tio illa diuinam clementiam ut defuncto Deus cuncta dimit-
 tat peccata, per infirmitatem humanam admissa: eumque in
 luce statuatur, in regione uiuorum. Vt autem nullus tibi relin-
 quatur scrupulus, consului Græcæ linguæ peritū, qui ait
 & Græcos defunctorum facere memoriam in Missa: sed
 eam præmittere commemorationi uiuorum. Qui & in-
 quit sic habere canonem, quo aliquando usus est Chryso-
 stomus, & alij Græci, in quo post commemoratum Bap-
 tistam, apostolos, & c. Dicitur et omnium sanctorum tuorū,
 quorum supplicationibus respice nos Deus: & memento
 omnium qui dormierunt in spe resurrectionis & uitæ eter-
 næ: & requiescere eos facito, ubi uidetur lumen uultus tui.
 Adhuc te inuocamus. Memeto domine omnis episcopatus
 orthodoxorū, & c. Et subditur: Etiā offerimus tibi ratio-
 nale hoc obsequium, pro orbe terrarū, & pro sancta eccle-
 sia catholica, & apostolica, & c. Vides ex his quomodo
 Græci à nobis nō dissentiunt. Nā & ipsi nobiscū offerunt
 hoc sacrificium pro defunctis, non solum in gratiarū actio-
 nem, sed & i peccatorū expiationē: ut habent Chryso-
 st. & Diony. sed & ipse canon: quemadmodum deductū est.
 Quamobrem dicitur in concilio Cabilonen. ut recitatur
 de consec. dist. i. ca. uisum. Visum prætereā nobis est, ut in
 omnibus Missarum solennijs pro spiritibus defunctorū ad
 dominum deprecetur. Sicut enim nulla dies excipitur, qua
 nō pro uiuentibus, & pro quibuslibet necessitatibus domi-
 num deprecetur: Ita nimirum nulla dies excipi debet, quin
 pro animabus fidelium, preces domino in missarum solen-
 nijs fundantur. Antiquitus igitur hunc morem sancta tenet

DE INVOCAT. SANCT.

ecclesia, ut & missarum solennijs et alijs precibus domino spiritus quiescentium tunc cōmendentur, dicente beato Augustino. Non sunt prætermittendæ supplicationes pro spiritibus mortuorum: quas faciēdas pro omnibus in christiana & catholica societate laudamus. Et in concilio carthaginiensi. 3. cap. 29. & recitatur de consecra. dis. 1. ca. sacramēta sic dicitur. Sacramenta altaris non nisi à ieiunis hoībus celebrētur. Nam si aliquorum pomeridiano tpe defunctorum, siue episcoporum, siue cæterorum cōmendatio faciēda est, solis orationibus fiat: si illi qui faciunt, iam præsi inuentur. uide suprā titu. 18. de purgatorio.

Liquet ex his missam sacrificium esse laudis, & gratiarum actionis, reconciliationis & expiationis peccatorum, tam uiuorum, quàm mortuorum.

DE INVOCATIONE SANCTORVM TITVLVS XXIII. ARTICVLVS I.

RHET.

DOcemus articulo nostro uicesimoprimo, quòd memoria sanctorū præponi potest: ut imitemur fidem eorum & bona opera. Sed scriptura non docet inuocare sanctos. Et petere ab eis auxilium, habet aliquid periculi. Deus enim unum nobis præposuit mediatorem & propitiatorem, pontificem & intercessorem: Hic inuocandus est, & promisit Deus se exauditurum esse preces nostras per eum. Si itaque inuocamus sanctos pro auxilio, blasphemamus Christū, qui solum habemus propitiatorem & mediatorem. De cuius solius plenitudine omnes accepimus

Memoriam